13 מאי

כמגע עצמה מה מגע עצמה מטמא אדם לטמא בגדים אף משכבה ומשכבה מטמא אדם לטמא בגדים תניא כוותיה דרבא ⟵ הרואה (א) דם מטמאה מעת לעת, ומה היא מטמאה? משכבות ומושבות אוכלין ומשקין וכלי חרס המוקף צמיד פתיל ואינה מקולקלת למנינה ואינה מטמאה את בועלה למפרע ר׳ עקיבא אומר מטמאה את בועלה ואינה מונה אלא משעה שראתה. הרואה כתם מטמאה למפרע, ומה היא מטמאה? אוכלין ומשקין משכבות ומושבות וכלי חרס המוקף צמיד פתיל ומקולקלת למנינה ומטמאה את בועלה ואינה מונה אלא משעה שראתה וזה וזה תולין לא אוכלין ולא שורפין: ורבא: אי שמיע ליה מתניתא לימא מתניתא ואי לא שמיע ליה מתניתא, קל וחומר מנא ליה? לעולם שמיע ליה מתניתא ואי ממתניתא הוה אמינא או אדם או בגדים אבל אדם ובגדים לא, משום הכי קאמר ק״ו. (I) אמר רב הונא מעת לעת שבנדה לקדש אבל לא לתרומה אי הכי ליתני גבי מעלות? כי קתני היכא דאית ליה דררא דטומאה אבל היכא דלית ליה ⟵ דררא דטומאה לא קתני. △1 מתיבי: ומה היא מטמאה, אוכלין ומשקין מאי לאו בין דקדש בין דתרומה? לא, דקדש. △2 תא שמע: רבי יהודה אומר אף בשעת עברתן מלאכול בתרומה והוינן בה מאי דהוה הוה, אמר רב חסדא לא נצרכה אלא לתקן שירים שבפניה. ורב הונא מתני לישרוף שירים שבידיה שבדקה עצמה כשיעור וסת. (א) △3 מעשה ועשה רבי כר״א, לאחר שנזכר אמר כדי הוא ר״א (ב) לסמוך עליו בשעת

א) לקמן ס: שבועות טו. ב) [ברכות ט׳ וש״נ]

כמגע עצמה · כנגיעת עצמה כלומר אדם הנוגע במשכבה בתוך מעת לעת כאילו נוגע בבשר נדה עצמה שהוא ובגדים שעליו טמאים דכתיב (ויקרא טו) וכל הנוגע בה יטמא ותניא בתורת כהנים יכול אף הנוגע בה מטמא בגדים במגע קל וחומר אם משכבה מטמא אדם לטמא בגדים היא עצמה לא כל שכן אם כן למה נאמר כל הנוגע בה יטמא שאינו חוזר ומטמא אדם וכלי חרס: **אף משכבה** · בתוך מעת לעת: **הרואה כתם מטמאה למפרע** · עד שעת כיבוס של חלוק זה שהכבסה קודם לבישה זו: **וכלי חרס המוקף כו׳** · כלומר אפילו הוא מוקף צמיד פתיל שאי אפשר ליגע בתוכו מטמאה אותו בהיסט שהזב והנדה מטמאין כלי חרס בהיסט מה שאין כן בשאר טמאין דכתיב (שם) וכלי חרס אשר יגע בו הזב ישבר ותניא בתורת כהנים יכול יטמא הזב כלי חרס מאחוריו במגע נאמר כאן בו ונאמר להלן וכלי חרס אשר תבושל בו ישבר מה להלן מאוירו אף כאן מאוירו אם כן מה ת״ל אשר יגע בו הזב הוא איזו כלי חרס שטמא בלא נגיעה כדקיימא לן בהכל שוחטין (חולין כד׳) זהו היסט שלא נגע בו הא אין איזהו מגעו שהוא ככולו הוי אומר זה היסטו: (I) **מקולקלת למנינה** · אבדה פתח נדותה שאינה יודעת יום ראייתה מאי היא סופרת,(ב) ואם תראה לאחר שבעה שומרת יום כנגד יום ואם תראה ג׳ תהא זבה אבל עכשיו שאינה יודעת יום ראייתה אינה יודעת אימתי היא בתוך י״א יום שבין נדה לנדה והרי היא טועה: **ואינה מקולקלת למנינה** · דהא ודאי מהשתא הוא פתח נדותה וליום שמיני לראייתה יתחילו י״א יום שבין נדה לנדה ורבנן לא גזור מעת לעת אלא לטהרות, אבל גבי כתמים לא ידעינן אימת נפיק מינה ואינה מונה שבעה ימים דקודם טבילה אלא משעה שראתה וכן בכתם לסוף ז׳ ימים טובלת וטהורה אבל פתח נדותה לידע אימת מתחילין ימי זיבה אבדה א) עד שתשב (ז׳) נקיים כדתניא בערכין (דף ח׳): **ורבא** · דפשיטא ליה בכלי חרס לעיל וגמר משכבות מכלי חרס מאי שנא דפשיטא ליה בכלי חרס טפי ממשכב: **אי שמיע ליה הא מתניתא** · דקתני כלי חרס לימא מתניתא וליפשוט מינה משכבה נמי: **ואי לא שמיע ליה מתניתא קל וחומר מנא ליה** · מכלי חרס הא כלי חרס נמי לא קאמר ליה: **אי ממתניתא** · הוי אמינא למשכבות דקתני לטמא אדם או בגדים: **אבל אדם ובגדים** · שהאדם יטמא בגדיו שלא נגעו במשכבות אימא לא, קמ״ל קל וחומר מכלי חרס וה״ק ומה כלי חרס שניצול באהל המת אינו ניצול במעת לעת שבנדה מלטמא בהיסט כאילו נישא מנדה עצמה, משכבות שאין ניצולין באהל המת אינו דין שאין ניצולין במעת לעת שבנדה מלטמא כמשכב נדה גמורה: **גבי מעלות** · בפרק חומר בקדש (חגיגה כ:): **דררא דטומאה** · דהשתא הוא דחזאי אלא גזירה בעלמא הוא: **מה היא מטמאה** · היינו ברייתא דלעיל: **לא דקדש** · כגון שמן דמנחות ויין דנסכים: **אף בשעת עברתן** · מתניתין היא (לקמן ד׳ יא׳) אף בשעה שהם מסלקות ומסיימות לאכול תרומה צריכות לבדוק: **לתקן שירים שבפניה** · שנגעה בהם ומהניא לה הך בדיקה שאם תמצא עכשיו טהורה לכשתבדוק ערבית כמשפטה ותמצא טמאה לא תטמא למפרע אלא עד שעת בדיקתה ולא תהא התרומה בכלל ⟵ טומאה דמפרע שהרי בדקה לאחר העברתה אלמא טומאת מפרע בתרומה נמי גזור: **לתקן** · דומיא דלהכשיר דאמר לעיל שחרית להכשיר טהרות של לילה כו׳: **ומתנינן רב הונא הכי** · להא דרבי יהודה שבדיקה זו באה לשרוף שירים שבידיה אם תמצא טמאה תשרפם וכגון שבדקה עצמה לאחר עברתה לאלתר: **כשיעור וסת** · מיד סמוך לנגיעה בדיקה דאם תמצא טמאה ודאי בשעת נגיעה נמי טמאה היתה ואפילו חולין נמי טמאו ומצריך לה ר׳ יהודה בדיקה לתרומה כשיעור וסת כי היכי דלא תיכול תרומה טמאה לאחר זמן ⟵ אבל לתקן לא סבירא ליה לרב הונא דכל כמה דלא בדיקה מיתקנא וקיימא דטומאת מפרע לא גזור ביה רבנן: **[כשיעור] וסת** · מפרש בפ״ב (לקמן יד:) משל לשמש ועד שעומדין בצד המשקוף ביאתו השמש נכנס העד ולשון וסת היינו מיד: **מעשה ועשה רבי כר׳ אליעזר** · באשה ילדה שעברו עליה שלש עונות של שלשים יום שלא ראתה ואמר רבי אליעזר במתניתין (לקמן ז:) כל אשה שעברו עליה שלש עונות דיה שעתה ופליגי רבנן עליה דאין דיה שעתה אלא שעברו עליה ג׳ עונות מחמת זקנה סמוך לזקנתה: **לאחר שנזכר** · שלא יפה עשה:

[לקמן יד]

א) נ״י הש״ח עד שתשב שבעה ימי נקיים ע״ש

ואינה מונה אלא משעה שראתה · תימה פשיטא כיון דמקולקלת למנינה משעת כיבוס ואינה יודעת מתי ראתה אם כן לא תוכל לספור ז׳ ימים ולטבול אלא מיום מציאת הכתם וי״ל דמיירי שראתה יום אחד או ב׳ ימים אחר מציאת הכתם וקמ״ל דאינה מונה מיום מציאת הכתם אלא מיום שראתה דלימא לאו מגופה אתא אלא מעלמא: [ואי ממתניתא ה״א או אדם או בגדים · [illegible] מכר סירי אלי לגמור או אדם או בגדים והא ברייתא דקתני אלימי קתני משכבות ומושבות כמגעה א] והשתא משמע לא מטמאה לא אדם ולא בגדים ולי׳ במגע עצמה מטמאה אדם ובגדים ורש״י]:

אבל היכא דליכא דררא דטומאה לא קתני · וא״ת וליתני ליה (I) במעלות אחרונות דאמרינן התם (חגיגה דף כג:) חמש קמייתא (ג) וא״כ לאו דררא דטומאה דאורייתא איתנהו בין בקדש ובין בחולין שנעשו על טהרת קדש, בבתרייתא דלית להו דררא דטומאה דאורייתא איתנהו בקדש ס׳ ופי׳ דאית להו דררא דטומאה דאורייתא כלומר שייכי בטומאה הנוהגת בחולין דאורייתא אבל בתרייתא לא שייכי כלל בטומאה דאורייתא הנוהגת בחולין, אבל אין לפרש דרישא קתני טומאה דאורייתא וסיפא טומאה דרבנן דהא קתני בקמייתא בגדי אוכלי תרומה מדרס לאוכלי קדש דהוי דרבנן, ובבתרייתא נמי קתני ניגוב ורביעי בקדש דהוי דאורייתא וי״ל דמעת לעת לית ליה אפילו דררא דטומאה דרבנן. (I) וא״ת והא מעת לעת אפילו בחולין טמא כשנעשו על טהרת הקדש כדאמר בסמוך △2 קבלה מיניה רב שמואל ברבי יצחק בחולין שנעשו על טהרת הקדש והנך בתרייתא ליתנהו בחולין שנעשו על טהרת הקדש וא״כ לאו דררא דטומאה טפי כדפרישית וי״ל לפי שרגילות הוא קצת שנעקר הדם לפני △3 ראייתה לכך גזרו רבנן אף בחולין שנעשו על טהרת הקדש ואף לתרומה לאיכא דאמרי, ומכל מקום לית להו דררא דטומאה משום דבשעה שעוסקין בטהרות אין שם ספק טומאה ואין לה להגיע ולפסוק מלעסוק בטהרות שאינה יודעת מתי תראה אחרי כן: **מאי** לאו בין דקדש בין דתרומה · וא״ת ואמאי לא פריך ממתני׳ דמטמאה מעת לעת ונימא מאי לאו בין דקדש בין דתרומה וי״ל דפריך מהכא משום דנחית לפרושי אוכלין ומשקין והוה ליה לפרושי נמי דקדש. ואם תאמר ואמאי לא מייתי סייעתא מדתניא בפרק בא סימן (לקמן נב:) דמטמאה עצמה וקדשים למפרע דמשמע קדשים ולא תרומה וקשה לאיכא דאמרי אף לתרומה וי״ל דנקט התם קדשים משום דרשב״א פליג התם אף בקדשים: **כשבדקה** עצמה כשיעור וסת · לאו בדיקה גמורה קאמר דבדיקה היא לחורין ולסדקין כדאמר פרק כל היד (לקמן דף יד.) דהויא טפי משיעור וסת אלא כלומר קנחה עצמה, והוה מצי למימר בדיקה ממש לאלתר דאפילו אחר זמן הוי ספיקא דאורייתא דמחייב [לקמן בכל היד (שם)] אשם תלוי, ואפילו למאן דפטר היינו משום דבעי חתיכה משתי חתיכות אבל ספיקא דאורייתא משוי לה, אלא דניחא ליה למנקט שיעור וסת ולשרוף (וכ״ה · אף בהר״ר דבשמעתין של פרוזדור מוכיח דאין חילוק בין רה״ר לרה״י לטומאה דאתא מגופה) אבל לאחר זמן אע״ג דהוה ספק דאורייתא אין שורפין כדאמר בשמעתין דפרוזדור, ולקמן בפרק האשה (דף נ:) אמרינן כל שבעלה באשם תלוי טהרותיו תלויות, וכל שבעלה בחטאת טהרותיו טמאות ואיכא דאמרי כל שבעלה בחטאת טהרותיו תלויות אבל טמאות לא הוו:

הונא דמעלות = קודש ולא תרומה

ל א מיי׳ פ״ג מהלכות משכב ומושב הלכ׳ ט:

לא ב ג מיי׳ שם ופ״ט מהלכות איסורי ביאה הלכה ג:

לב ד מיי׳ פ״ט מהלכות איסורי ביאה הלכה ג:

לג ה מיי׳ פ״ג מהלכות משכב ומושב הלכה ט:

כגלה הלי פירושה ס״פ להקשות וע״ש בתוס׳ שכתבו פי׳ זה בדיבור בפני עצמו ממש״מ

◆

הגהות הב״ח

(א) גמ׳ תניא כותיה דרבא הרואה כתם מטמאה למפרע ומה היא מטמאה אוכלין וכו׳ אלא משעה שראתה הרואה דם מטמאה מעל״ע ומה היא מטמאה משכבות וכו׳ אלא משעה שראתה וזה וזה תולין כצ״ל: (ב) רש״י ד״ה מקולקלת וכו׳ יתהא סופרת שבעה ואם תראה: (ג) תוס׳ ד״ה אבל וכו׳ קמייתא דאית להו:

◆

הגהות מהר״ב רנשבורג

א] תוס׳ (ג״י) ד״ה ואי ממתני׳ וכו׳ והשתא מגע כלי דמעל״ע לא מטמאה וכו׳ · כצ״ל:

◆

תוספי הרא״ש

להלך אין צריך בדיקה · ומיתניא גבי מדורות העובדי כוכבים במסכת אהלות: מה כלי חרש המוקף צמיד פתיל וכו׳ · תימה מה לכלי חרש שכן אין לו טהרה במקוה ושכן מיטמא ומטמא מאוירו · ואע״פ שאין חומרא זו מועלת לענין אהל · מ״מ פירכא היא כדאשכחן בכמה דוכתי · וי״ל דיכול לעשות ק״ו מכלי גללים כלי אבנים המוקף צמיד פתיל וטהרות בתוכן · הלכך לא חש לאקשויי ומי׳ אכתי קשה נימא דיו ולא תטמא משכב ומושב לטמא אדם אלא ראשון בעלמא ככלי חרס · או נימא דיו אמוף דינא כמו משכבות דמת דלא מטמא אדם ובגדים ועוד קשה נימא סבים קטנים יוכיחו שאינן ניצולין באהל המת וניצולין במעת לעת ולפרש״י ניחא דעביד ק״ו לעשות מעת לעת שבנדה כבנדה עצמה · עתה לא שייך למימר דיו וגם לא שייך למיפרך מסבים קטנים לפי שאין נוהגים כנדה עצמה · וא׳ מהאי ק״ו נילף שתטמא את בועלה ובלאו הכי קשה מאי שנא משכבות ⟵ והמושבות דנוהו ומאי שנא בועלה דלא נוהו · וכי תאי נוהגא בעי׳ לקמן בסוף מכלתין גבי שומרת יום כנגד יום ושינוי דהתם לא שייך הכא דהשני בעולה לא שכיח האמור ואסור לעשות כן שמא תבא לידי ספק וה״ל דהכא נמי לא שכיח כמו משכבות ומושבות: *)תניא כותיה דרבא · דטעמא דברייתא משמע דמשכבות ומושבות אף לטמא אדם וכלים אף על גב דלקמן דהוי לה או אדם או בגדים: ואינה מונה אלא משעה שראתה · אע״ג דת״ק אינה מקולקלת [illegible] איצטריך דאמר מטמאה את בועלה וס״ד נמי דמקולקלת: ומטמאה את בועלה · גר׳ [illegible] לקמן פ״ב תנן ומודים חכמים לר׳ עקיבא ברואה כתם שמטמאה את בועלה ופליגי בגמרא רב [illegible] אי לקבא ומטמאה רבנן דהכא היינו רבנן דהתם: ואינה מונה אלא משעה שראתה · [illegible] למנינה לחומרא מ״מ ימי נדותה אינה מונה אלא משעה שראתה ומילתא דפשיטא היא: [illegible] אומר משכבה ומושבה כמגעה ומטה נמשך לא מצי למימר או אדם או בגדים דאי כמגעה לא [illegible]ין ומשקין ואי כמגע עצמה אדם ובגדים לימטא · ותירץ רבינו מאיר דמר״א דהא דקאמר [illegible] אב הטומאה כמגע עצמה ולא ראשון · ומי׳ לאו לגמרי כמגע עצמה דאילו התם לטמא [illegible] · ואילו הכא או אדם או בגדים · דאין סברא להחמיר כל כך במעת לעת במשכב נדה [illegible] ליה דררא דטומאה לא קתני · תימה דהא אמרינן בפרק חומר בקודש דעשר מעלות שנו

*) ע״כ שייך לדף ס׳ כאן

תוספי הרא״ש

כאן · חמש מעלות בתרייתא דלית להו דררא דטומאה · לקדש אבל לא לחולין שנעשו על טהרת הקודש · וא״כ ליתנייה גבי אחרונות דלית להו דררא דטומאה ויש ספרים דגרסי והתם מדאורייתא וניחא דהנך דהכא לית להו דררא דטומאה אפילו מדרבנן׳ ויש ספרים דלא גרסי׳ והתם מדאורייתא משום דאף קמייתא הוו מדרבנן ואדרבה בבתרייתא איכא מינייהו דאורייתא כגון צירוף כלי ורביעי בקודש׳ וה״מ קאמר דלית להו דררא דטומאה לפי שמעלות יתירות הם ורחוקות מטומאה ולא מיסתבר שיהו נוהגות בחולין · ואפי׳ ל״ג התם מדאורייתא ניחא הכא דמעת לעת לית להו דררא דטומאה אפילו כחמש בתרייתא ודתרומה יתירה היא כדי לעשות סייג · ועוד קשה דהנך ה׳ בתרייתא לא הוו בחולין שנעשו על טהרת הקודש · ומעת לעת דלית ביה דררא כי הנך הוי אף בחולין שנעשו על טהרת הקודש כדאמרינן לקמן קבלה מיניה רב שאול בר רב יצחק בחולין שנעשו על טהרת הקודש ואמרי׳ נמי חבריא מדכן בגלילא · ומסתמא לא הוו מקדישין דמה צורך להקדיש׳ ועוד דאין מקדישין בזמן הזה׳ אלא על טהרת הקודש הוו עושין׳ ועוד קשה דכל הנך דהתם לא הוו לתרומה והך דהכא דקילא טפי איכא למ״ד אף לתרומה · וי״ל דמעת לעת שכיחא טפי אחמירו ביה רבנן כדי לעשות סייג · ואיכא לשנויי דהנך פירכי קשייתא הוא דהוו הבא לתנית גבי מעלות לאו בהדי חמש בתרייתא דלא דמיא להנהו דהוו לא הוו בחולין שנעשו על טהרת הקודש · אלא בהדי ה׳ קמייתא חשיבה ניחא דהוו אית להו דררא דטומאה) מעת לעת חשיב דררא דטומאה טפי מה׳ בתרייתא הלכך הוו בחולין שנעשו על טהרת הקודש [illegible] מאי לאו בין דקדש בין דתרומה · תימה תיקשי ליה מתני׳ דמטמאה מעת לעת מאי לאו בין דקדש בין דתרומה · וי״ל משום דהך ברייתא נחתא לפרושי טפי דקת׳ אוכלין ומשקין וגם משכבות [illegible] וס״ד דאי לא איירי אלא בקודש הוה ליה לפרושי · וא״ת אמאי לא מייתי ליה סייעתא [illegible] מטמאה עצמה וקדשים למפרע ופ׳ עצמה שמקולקלת למנינה וקאמר דדוקא קדשים [illegible] לקמן עצמה לטהרות ולישנא דעצמה לא משמע כפירושו · ועוד דלפי׳ תוקשי מתוך ברייתא דאמר אבל לא לתרומה · וי״ל לא נקט דוקא קדשים אלא משום רבותא דר׳ שמעון בן [illegible] בקדשים: שבדקה עצמה כשיעור אותיות · בשלהי פירקין גבי הא דבעי מיניה [illegible] ותנא אשה מהו שתבדוק עצמה כשיעור אותיות · לחייב בעלה חטאת · ופריך שיעור אותיות והתניא איזהו שיעור אותיות כו׳ אלא מהו שתקנת · ח״ח הכא מצי [illegible] הכי · א״נ התם גבי תשמיש דמסתמא לא פירש בקשוי · וקיימא לן בסוף פ״ב דשבועות [illegible] בעריות פטור ולא מחייבתן ליה אלא אשעת קישוי הלכך אחר פרישתו באבר מת הוי

א) [illegible] וצ״ל הוה אפילו או אדם או בגדים · ותימה הא מעניתא קתני וכו׳ · ב) נראה דצ״ל דטומאה טפי מעל״ע ומיהו מעל״ע חשיב וכו׳ ·

מינה

הרואה: דם/כתם

נושא/מבנה (עד רמ״ב)

I II

ב׳ לשונות בר׳ הונא

א׳ מעת לעת שבנדה

ש״ך רק לקדשים

ב׳ גם לתרומה

△

קושיות על I

לשנא ראשונה של

ר׳ הונא שמעלות

ש״ך רק בקדשים

* בניגוד לזקנה